

Krizsák Kata:

Kárpát-medencei rovásírás versenyek múltja, újjáélesztése

2007-ben ismerkedtem meg a rovásírással. Kamaszként megtetszett a rovásírás titokzatossága. Különlegesnek éreztük magunkat osztálytársaimmal, hiszen a tanárok nem tudták elolvasni, amit mi rovunk egymásnak óra közben. Sőt, volt, hogy a puskáinkat is rovásírással írtuk meg.

Fotó

Régen más érdekelt minket, mint a mai generációt.

Ada városából származom Délvidékről, innen nem messze Zenta városában szervezték meg Fridrich Klára és Szakács Gábor, évről évre 10éven keresztül a rovásírás versenyeket. Ahol először középiskolás diákként vettem részt, megjegyzem eredménytelenül.

Majd a későbbiekben édesanyám oldalán, aki történelem tanárnőként dolgozott, elkezdtem vele együtt általános iskolás gyerekeket felkészíteni és vinni versenyekre. Mivel sikeresek voltak az elért helyezéseink, így tovább tudtunk jutni a rovásírás versenyek döntőjébe, amit Budapesten vagy Pécsen rendeztek meg.

Budapest rovásírás döntőn a tanítványaimmal

Ezután édesanyám átadta a stafétát nekem, így egyedül folytattam. Ezúttal viszont nem csak a gyerekek felkészítésében vettem részt, hanem a versenyekre szánt feladatlapok összeállításában is.

Fotó

Egymás után jöttek a felkérések Szerbiában cserkésztáborokban, az adai Emi-táborban debütáltam, ha lehet így nevezni. Először rovásírás oktatóként, ami sikeresnek bizonyult, hiszen a szervezők magukkal vittek az erdélyi Emi-táborba. Az EMI Egyesült Magyar Ifjúság szervezésében valósultak meg ezek a táborok Kárpát-medence szerte. Strahl Zoltán és Inczefalvi Veronika közbenjárásával. Sajnos ezek az EMI-táborok már nem léteznek. Ennek keretében jártam először életemben Erdélyben, fantasztikus élmény volt megtapasztalni a székelyek végtelen vendégszeretetét, gasztronómiáját. Emlékszem amikor autóstoppal mentünk be a faluba élelemért a táborból, és szembesültem azzal, hogy a székely és a fia tényleg létezik, nemcsak a viccben. Ugyanis egy favágó felajánlotta, hogy a frissen vágott fenyő rönkökkel megrakott kocsijukon elvisznek minket. Ami egy életre szóló emlék a székely kultúráról. Azóta háromszor voltam Erdélyben, és ahogy a mondás tartja, aki egyszer eljut Erdélybe, azt utána visszahúzza a szíve. Volt szerencsém megismerkedni felvidéki fiatalokkal is, akikkel együtt zötykölődtünk ezen a kocsin, velük később megmáztuk a környék hegyeit.

Szembesültem azzal is, hogy milyen sokoldalú a magyar nyelv, és mégis megértjük egymást.

Ellentétben a nyugati nyelvekkel, ahol nemhogy az angolok nem értik ma már mit írt Shakespeare, de az 53 német nyelvjárás között is problémát jelent egymás megértése.

De a magyarok is hibásak abban, hogy sérül a nyelv és veszít a jellegéből. Gondolok itt a mai fiatalokra, akik rendetek angol szlenget építenek be a beszédükbe. Valamint a lustaságból eredő rövidítések (türcsi, napcsi, szemcsi és társaik) rombolják a szép magyar nyelvet.

A rovásírás versenyek az összetartozás érzését erősítették. Hiszen ezeken a versenyeken nem csak Magyarországról érkeztek résztvevők, hanem az elszakított területekről is, voltunk szép számmal.

Fontosnak éreztük, hogy egy-két nap erejéig, de leomoljanak a trianoni határok. Régen talán fontosabb volt mint manapság.

Meglehetősen rossz érzéssel tölt el, hogy pont az anyaországban érzékelhető a lehető legnagyobb mértékben a széthúzás. Azon megy a vita, hogy melyik lelet honnan is származik, mintha mindkét oldal képviselői ott lettek volna.. az helyett, hogy azzal foglalkoznának, hogy hogyan is lehetne hasznosítani a mai világban a rovásírást módszertanilag. Én ezt 36 évesen így gondolom és amikor itt álltam legutóbb 2017-ban, akkor sem gondoltam másképp.

3éve költöztem Magyarországra, pont a covid időszak kellős közepén. Nyilván fenekestől felfordult az életünk. Én a rovásírás versenyek hiányára élezném ki ezt a dolgot, vagy nevezhetjük gondolatmenetnek is.

Sokat merengtem azon, hogy mi volt régen és mi történt a covid óta. Megszűntek a rovásírásversenyek, ez tény. Sok mindent ráfogunk a covidra, meg a kormányra, klímaváltozásra, a háborúra, a benzin árának növekedésére. Viszont nem gondolunk arra, hogy nekünk mi hiányzik igazán. Rendben van, az, hogy a covid alatt voltak korlátozások. Viszont annak ellenére, hogy a covidnak hült helye. Mégsem állt minden vissza a régi kerékvágásba. Mi lehet ennek a valódi oka. Nagyon sokszor felteszem magamnak a kérdést. Tegyük fel saját magunknak is.

Higgyék el, hogy ott lapul legtöbbször a válasz is. Akarom igazán vagy sem, igazából nagyon sok minden ezen múlik.

Igény felmérés gyanánt. Van-e egyáltalán érdeklődő a rovásírás iránt.

Kimondom a szomorú tényt. Nincs. A legszomorúbb tény meg az, hogy pont az anyaországban nincs. Ellenben Szlovákiában, ahol nemrégiben zajlott le covid óta az első rovásírás vetélkedő.

Amikor felkeresek iskolákat legyen az kelet vagy nyugat Magyarország, szinte elhajtanak azzal, hogy erre nincs már kapacitás és, hogy le vannak terhelve a tanárok. Egyetértek. Le vannak terhelve.

De. Melyik foglalkoztatási réteg nincs manapság leterhelve? Mikor hallottuk azt, hogy pl. egy gyári munkás mennyire le van terhelve 3 műszakban, vagy 12 órában dolgozva, vagy orvosokat, ápolókat és sorolhatnám.

Azt gondolom, hogy ez csak akarat kérdése. Amit én nem szeretnék megcsinálni, az ellen kifogást keresek, amit meg akarok csinálni, arra találok megoldást.

A sok negatív élmény ellenére, amit mostanában tapasztaltam, gondolok itt arra, hogy az idős 70 évét betöltött Marika néni és Józsi bácsi látogatja meg az előadásaimat.

Fotó

Hiszen a fiataljaink, tanáraink le van terhelve...

Értem azt, hogy a technológia fejlődik és lépést kell tartani a korral. Ezzel nincs semmi gond.

A hozadékaival mindennek azonban, elég súlyos problémáival szembesülhünk nap mint nap.

A régészeti leletek tanulmányozását, eredet kutatást meghagyom másnak, maradok tisztelettel munkájuk iránt. Azonban az én célom más a rovásírással.

Hagyományőrzésen túl, fontosnak tartom, hogy a mai fiatalok a rovásíráson keresztül megtanuljanak logikusan gondolkodni, fejleszteni a kézügyességüket.

A finom motorika kezünkben teljesen elveszett a mobiltelefon használatának köszönhetően. Megkönnyíti az életünket, de sok hátrányunk származik ebből. Régen a rovásírás is menő volt, meg az ha tehetségesek voltunk valamiben. Most meg az a menő, ha megpróbálsz egy Iphonet megsütni élő adásban, egy olajos serpenyőben ami jobbik esetben sikerül is, vagy felgyújtod a hajad és még ajándékokat is kapsz érte, amit beválthatsz pénzre a bankban.

Nagyon beteg világban élünk, de ezt mondanom sem kell, mindannyiunknak vannak fiatal ismerőseik.

Nem akarok megmentőnek tűnni a rovásírással. Hiszen nem élek álmvilágban, én csak szeretném ha megadnánk a fiataloknak az esélyt arra, hogy egy gondolkodó generáció tagjai lehessenek.

Ennek apropóján elhatároztam, hogy 2025 tavaszán megszervezem a Kárpát-medencei rovásírás versenyt Győrben. Ebben segítségemre van Feketéné Kovács Zsuzsanna, aki a kommunikációs és szervezési osztály, kommunikációs csoport szervezési referense, valamint Győr város polgármestere Dr. Dézsi Csaba András is biztosított engem a támogatásáról.

Ez év decemberére már tudni fogok pontos időpontot mondani. Annyit elárulhatok, hogy általános és középiskolásokat valamint egyetemistákat is nagyon nagy szeretettel várunk Győrbe.

Kiket várok szeretettel a versenyre?

Olyan diákok és tanáraik jelentkezését várom, akiknek fontos a logikus gondolkodás fejlesztése, nyelvünk megőrzése, kézügyesség fejlődése.

Fotó

Olyan diákok és tanáraik jelentkezését várom, akiknek fontos a logikus gondolkodás fejlesztése, nyelvünk megőrzése, kézügyesség fejlődése.

Attól függetlenül, hogy valaki történelem vagy más társadalomtudománytól eltérő tantárgyat ad elő kolléga/kolléganő, sok szeretettel várjuk.

Bárkit, aki úgy érzi, nyitott az új kihívásokra, nyitott arra, hogy megismerkedjen az elszakított területeken élő magyarság kultúrájával, nézőpontjával, ezáltal új tapasztalatokra, barátságokra tud szert tenni. Akár a jövőben el tudnak menni a határon túl különböző megmérettetésekre.

Gyerekként nagyon sokat mentem versenyekre, főleg történelemből, ahol felkészítő tanárom édesanyám Krizsák Klára volt. Lehetőségünk beöltözni Rákóczinak vagy huszárnak, emlékszem Vaján elő kellett adni egy korhű darabot. A szabadkai színházról kaptuk a kellékeket, mint például korhű jelmezeket.

Fotó

Amikor először Felvidéken jártam Pozsonyepérijesen rovásírás vetélkedő döntőjében rögtön megnyertük diákjaimmal a versenyt. 10 év rovásírás oktatás után nagy elismerésként éltem meg.

Egy másik kedves emlék az volt, amikor az egyik erdélyi származású, gyerekkori barátommal, akivel Adán ismerkedtem meg, vendégeskedett nálunk Szerbiában. Hiszen Ada testvérvárosa Gyergyóalfalunak. Közel 10 év után találkozhatunk Erdélyben, amikor én rovásírás oktatóként vettem részt az ő városához közel eső Gyergyószentmiklóson.

2016-ban megjelent az első meséskönyvem, ami egy átírat. Benedek Elek: Az aranyszörű bárány című könyvét írtam át latin betűsről rovásírással. Különlegessége ennek a mesekönyvnek, hogy szabad kézzel és nem gépelve lett írva.

Jövőben tervezem Csukás István: Pom pom meséit kidolgozni, ismételten rovásírással.

Nemrégiben adtam interjút a Győr +Media rádiónak. Az interjú kapcsán megragadtam az alkalmat, hogy toborozzak a jövő áprilisra tervezett versenyre diákokat és tanáraikat.

Rovásírás versenyre várok Magyarországról és az elszakított területekről is résztvevőket. Általános iskolás, középiskolás és egyetemista korosztályt is.

A verseny tematikájának elsősorban Forrai Sándor gyors-és gépirástanár, rováskutatót választottam, tisztelegve munkássága előtt. A második témakörnek pedig Szent Lászlót, akinek a hermáját Győrben őrzik és ezáltal személye erősen köthető Győr városához.

A feladatlapok nem csupán a már megszokott átírásos feladatokból fognak állni, hanem logikai, keresős feladatokból is, lesz benne keresztrejtvény, képki-rakó.

A programsorozatba szeretnék történelmi sétát Győrben, valamint hagyományőrzőket, íjász egyesület bemutatóit. Valamint nagyon szeretném ha városomból Adáról érkeznének hozzánk néptáncosok, zenészek, akik Magyarországon váltak ismertté. Gondolok itt Fehér Nórára, Török testvérekre, néptánc oktatóra Resóczki Rolandra, A fölszállott a Páva c. műsorban remek eredményeket elért Bodros tamburazenekarra. Ők mind-mind úgy gondolom, hogy emelni fogják a rendezvény színvonalát.

Győr + Media –ban tartott interjún 2024

Krizsák Kata - Tömörítvény

Dolgozatom lényege, hogy szeretném feléleszteni a Kárpát-medencei Rovásírás Versenyeket. A címe is ez: *A Kárpát-medencei Rovásírás Versenyek múltja, újjáélesztése*. Ehhez már tettem lépéseket, szereztem támogatókat, remélem 2025-ben, Győr városában sikerülni fog. Kamaszként, 2007-ben ismertem meg a magyarság régi írását. Tanórák alatt is leveleztünk vele. Zentán versenyeken is részt vettem. Szakács Gábor tizenkét, az egész Kárpát-medencére kiterjedő versenyt szervezett. A versenyek idejére leomlottak a trianoni határok. A versenyek erősítik az összetartozás érzését is.

Édesanyám tanárnő volt, vele együtt kezdtem gyermekeket felkészíteni én is. Erdélyben, Felvidéken is többször jártunk, Felvidéken versenyt is nyertünk.

A korábbi versenyek szellemiségének megőrzésén kívül arra szeretném tenni a hangsúlyt, hogyan tudják a fiatalok hasznosítani napjainkban régi írásunkat. Új típus feladatokkal egészíteném ki a régieket, a korosztályokat is kibővíteném, az általános és középiskolások mellett az egyetemista korosztályt is várom Győrbe.

